

PRZECHADZKA (44) *sb f*

przechadzka (36), **przechaczka** (7), **przechacka** (1); *przechaczka Oczko, Calep* (5);
przechaczka : *przechacka SkarŻyw* (1:1).

e oraz końcowe a jasne; -châ- (43), -cha- (1); -châ- : -cha- *Mqcz* (15:1).

sg N *przechádzka* (10). ◊ *G* *przechádzki* (8). ◊ *D* *przechádzce* (2). ◊ *A* *przechádzkę* (10). ◊ *L* *przechádzce* (2). ◊ *pl N* *przechádzki* (4). ◊ *G* *przechádzek* (4). ◊ [*D* *przechádzk(a)m.*] ◊ *A* *przechádzki* (2). ◊ [*I* *przechádzk(a)mi.*] ◊ *L* *przechádzkách* (2).

Sł stp brak, Cn: przechadzka, przechacka, Linde także XVIII w.

1. *Powolne chodzenie (zazwyczaj dla przyjemności albo zdrowia), spacer; ambulatio, deambulatio Mqcz, Cn; obambulatio Calep, Cn; ambulatiuncula, inambulatio Cn* (32) : *Wízakoż w słuźną godzinę day mu [ciału] odpoczynąć/ po pomierney przechadzce chęfzli zdrowym słynać. RejWiz* 62, 54v, 65v; *Me haec deambulatio ad languorem dedit, Sprácowála mie tá przechádzká. Mqcz* 91d; *Pergula, Ganek przy domu wzgóř wyftáwiony ku letniemu siedzeniu álbo przechadzce vcziniony Mqcz* 291b, 180d, 291c, 309a, 313b, 412c (10); *RejZwierc* 107; [*chory*] *niechay sýe przechodzi [...]* czego iefli mu bóle iákie/ álbo słaóó nie dopuóci/ *niechay ná mieyfce przechaczki/ frykatiy/ á lekkiego chuftá náciéránia/ vzywie Oczko* 26v; *Ambulacrum – Miefcze doprzechaczky. Calep* 60a, 711b; *LatHar* 115; *Zá syczyt młóóci [lege: młóóci] swoiey miałem záwŹze sóbie, Zebym nie zábrnáł skąd by fzkodá vroó moglá: Zebym nigdy przechádzek po nocy nie czynił CiekPotr* 21; *KlonWor* 33; [*Ale że się był jął pijaństwa i przechádzek zwłaszcza nocnych, po napomnieniu wtóřym i trzecim jest o to wyłączony. AktaSynod* IV 127; więc i czas tymi przechádzkami trawić nie zda się. *AktaSejmikPozn* 1590/139].

przechadzka około czego (1): *Azałz też vbogi stárzec nie może sóbie nadobnych á státecznych á fpokoynych przechádzek vzyć około stawkow ábo po sadeczkoch swoich/ álbo thež po polu/ pátrzáiąc nie máfzli w pŹzenicy kákolu. RejZwierc* 164.

przechadzka po czym (3): *A kiedy sie iuž rozchodził on lud ku obiádu/ Zuzánná też miála swoię przechádzkę po ládu. KochZuz* A2v; *RejZwierc* 32v, 164.

przechadzka dokąd (1): [*złodziej kradnący ryby z pańskiego stawu*] *Nákładfzy ich tám kędy ná ftrónę/ to czyni do chróftu álbo do trzciny częftá przechádzkę Strum* I. *Cf też Zwrot.*

W połączeniu szeregowym (1): *Mogá też dzieóiam niebronió iázdy ná koniu/ y piefzey prace: to iefst/ ábo przechádzek/ ábo fkakánia iákiego/ ábo cífkánia kámieniem/ ábo gránia piły/ y infzych tym podobnych gier ModrzBaz* 11.

W charakterystycznych połączeniach: przechadzka częsta, nadobna (2), *niezafrasowana, pomierna, poobiedzna, pracowita, spokojna, stateczna, ustawiczna, wdzięczna* (5); *przechadzka po ogrodku, po sad(k)u (sadczech)* (3); *użyć przechádzki; przechádzkę czynić, mieć* (2); *stroić przechádzki (pl).*

Zwrot: »iś (a. poś, a. wyniś), [chodź] na przechádzkę« [w tym: dokąd (3)] [*szyk zmienny*] (5): *záráz powftáfzy/ iedni do Ie⁸⁰ Miłóóci kfiędzá Bifkupá/ drudzy do ogrodá ná przechádzkę poŹzli. GórnDworz* Mm7v; *RejZwierc* 108v; *to go ty fpytałz/ kędy idźiefz/ á ón powié/ że ná przechádzkę Pánie. Strum* I; *tá [cóřka faraona] wten dzień wyŹzła ná przechackę y kápánie do rzeki z pánnámi*

fwymi *SkarŻyw* 478, 76; [álbo fię z miałt precz prowadźcie/ álbo w święto jáko bydło jákie bez nabożeńftwá trzodámi łobie ná przechadzkę chodźcie. *Respons G*].

Szereg: »przejeźdzka, [abo] przechadzka« (1): Iuż przejeźdzká pomierna/ iuż przechadzká wdzięczna/ y ina káżdá wolność fwobodna thákiemu [który lubi hulanki] fię łprofnie zágrodzić mułi. *RejZwierc* 72; [*ListyPol* II 1548/123].

[*Wyrażenie przyimkowe*: »na przechadzce«: Na przechadzce dałem na kwartę wina dla Stach(nika) gr 6 1/2 *GębMemor* 155.]

Przen (1) : [to Pánu Bogu poruczyć á prosić jego świętej miłości [...], iżby káždy w świętym wirydarzu jego, á w onym wdzięcznym á nieomylnym Piśmie Świętym, ustawiczną przechadzkę ná káždy czas miewał. *LubWiryd* 17.]

przechadzka do czego (1): Puśćże wodę po łtole/ drugim końcem drugą/ Wnet będą mieć przechadzkę do łiebye nie długą. Ale łkoro fię łpłyną/ wnet fię iedná łftánie *RejWiz* 113.

2. *Przemieszczanie się pieszo, wędrowanie* (2) : Słuchayże tu dobrotliwości Páná tego/ iż iáko tu łfłszyłz o niemáłych á trudnych przechadzkach iego/ iż ten niczego inego nie łzukał/ iedno áby w káždy łprawie łwey á w káżdym połtępku łwym zołtáwił nam wždy iáką náukę *RejPos* 204v.

a. *Pielgrzymka; iron.* (1) : włzyłcy [katolicy wzywajúcy świętych na pomoc] więc cáłymi gębámi/ w łwoie krzyżowe dni/ do kościelłká przychodząc ktorego/ ábo fię z oney przechadzki do łwego wráćaiąc ná święte vmárłe wołáią. *CzechEp* 83.

3. *Miejsce spacerowe, aleja, ścieżka w ogrodzie lub w parku; ambulatio, deambulatorium, peridromis, subdiale, xystus Mącz, Cn; ambulacrum, ambulatiuncula, deambulatio, inambulatio, spatium Cn [w tym: pl (4)]* (5) : Hypetra, vel hypetrae, Latine subdialia vel subdinalia, Przechadzki pod gołym niebem/ to yełt/ nie pod drzewy liściem álbo yáką yátą. *Mącz* 160d, 78c, 84c, 277a; [Drugdzie zásię czynią iakoby chłodnice máłe/ álbo przechadzki iakoby záklepione *Cresc* 1571 320 (*Linde*); Tym też obyczáiem mogą być przechadzki czynione przy łćiefzkach po ogrodzie *Cresc* 1571 323].

Przen (1) : Y niedopułciłz iey [*duszy mojej*] dręczyć łrogofcią okrutnego nieprzyacielá mego/ ále iá owłłfem wywiedzyełz ná łłeroką przechadzkę rołkoffy łwoich [*Vulg Ps* 30/9]. *RejPs* 44.

*** *Bez wystarczajúcego kontekstu* (5) : Ambulatio, Przechádzká. *Mącz* 7c, 291c; Deambulatio – Przechączka. *Calep* 288b; Inambulatio – Przechaczka. *Calep* 516b, 60a.

Synonimy: 1. *chod, iście, stąpanie, szcie*; 2. *wędrowanie, wędrowka*; 3. *ambit, chłodnica, chłodnik, chod, chodnik, ganek, przechod, przechodnik, przechodziniec, ścieżka*.